

Miljökvalitetsnormernas återverkningar på Vägverket

Transportpolitiska mål

”...vägtransportsystemets utformning och funktion ska bidra till att miljökvalitetsmålen uppnås.”

(Regleringsbrev 2008)

”...viktigt att miljöinsatserna inom transportsektorn fokuseras till de områden där transportsystemets utveckling är kritisk för möjligheterna att nå de miljöpolitiska delmålen.”

(Transportpolitisk prop. 2005/06:160 Moderna transporter)

Mål för Vägverket

Halter av kvävedioxid och partiklar längs det statliga vägnätet skall inte överskrida fastställda miljökvalitetsnormer (MKN).

(Vägverkets regleringsbrev 2009)

Emissioner och luftkvalitet

- Forskning, utveckling, demonstration
- Förvaltning
- Stöd
- Projekt
- Utredningar
- Beräkningar
- Mätningar
- Redovisningar
- ...

Vägverkets verksamhetsgrenar

- **Statlig väghållning**
Väghållare för ca 100 000 kilometer statlig väg
- **Sektorsuppgiften**
Samverka, driva på utvecklingen
och stödja vägtransportsektorn
- **Myndighetsutövning**

MKN påverkar VV

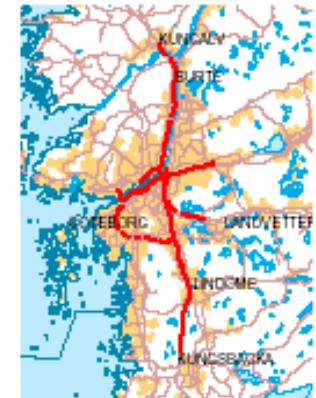
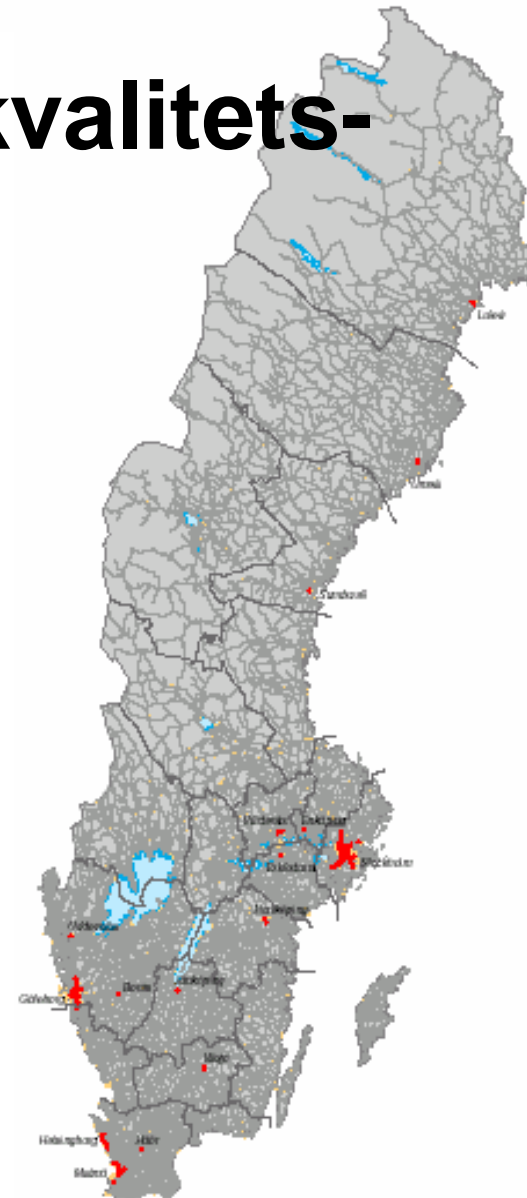
- Planering/projektering
- Miljökonsekvensbeskrivningar
- Tillåtelse/tillstånd vägprojekt
- Uppföljning,
mål- och åtgärdsanalyser
- Egenkontroll enligt Miljöbalken
- ...

Miljö kvalitetsnormer, MKN PM10

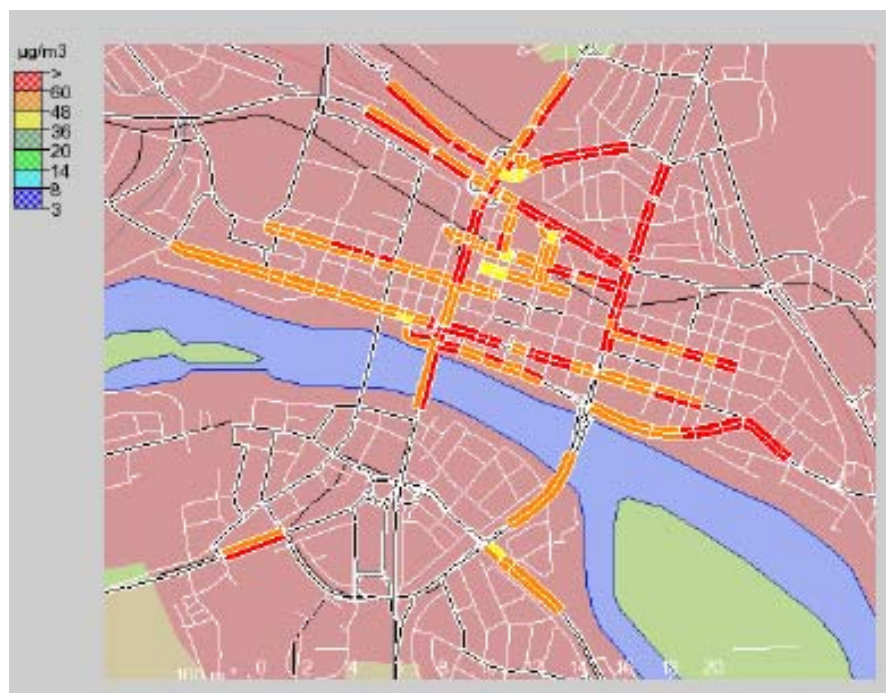
— > 50 ug/m³ (dygnsmedelvärde, 90%-il) Indikerat enligt MIL-modell (2005-01-01)

Inventering av luftkvalitets-situationen

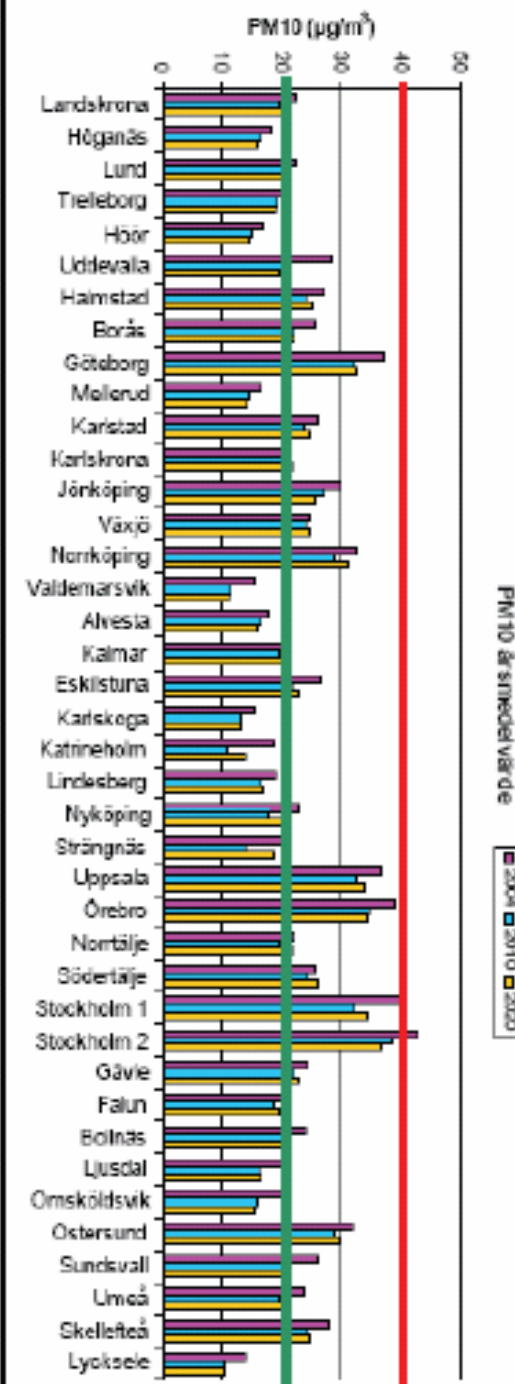
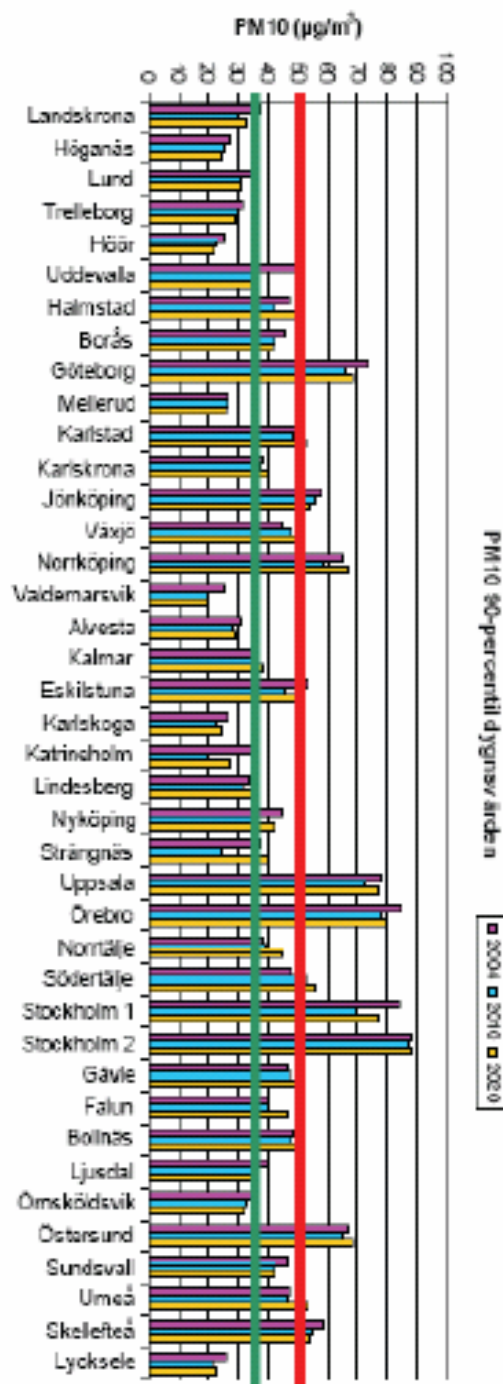

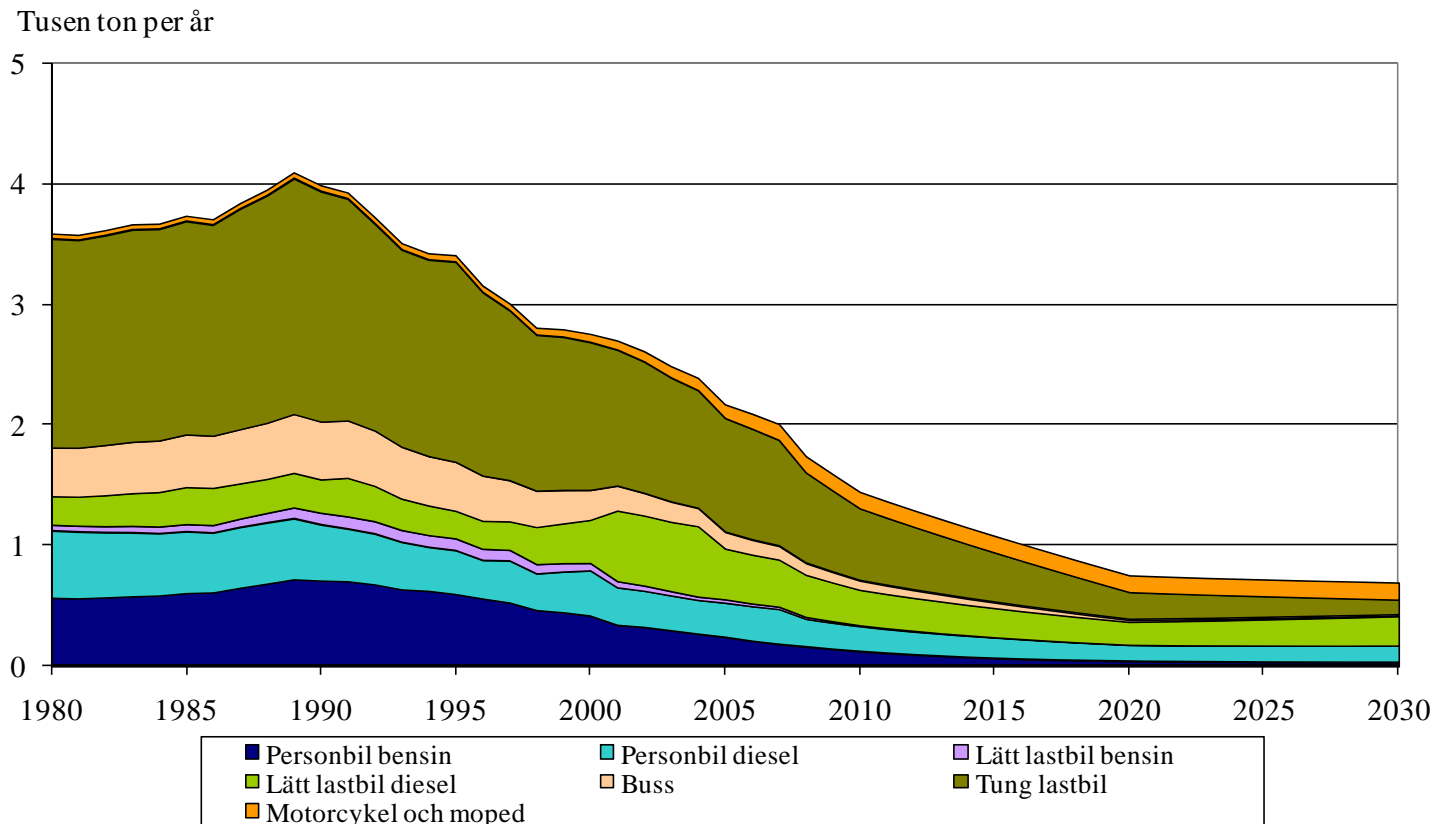
Kartläggningar lokalt

Prognos för PM10 2010 och 2020

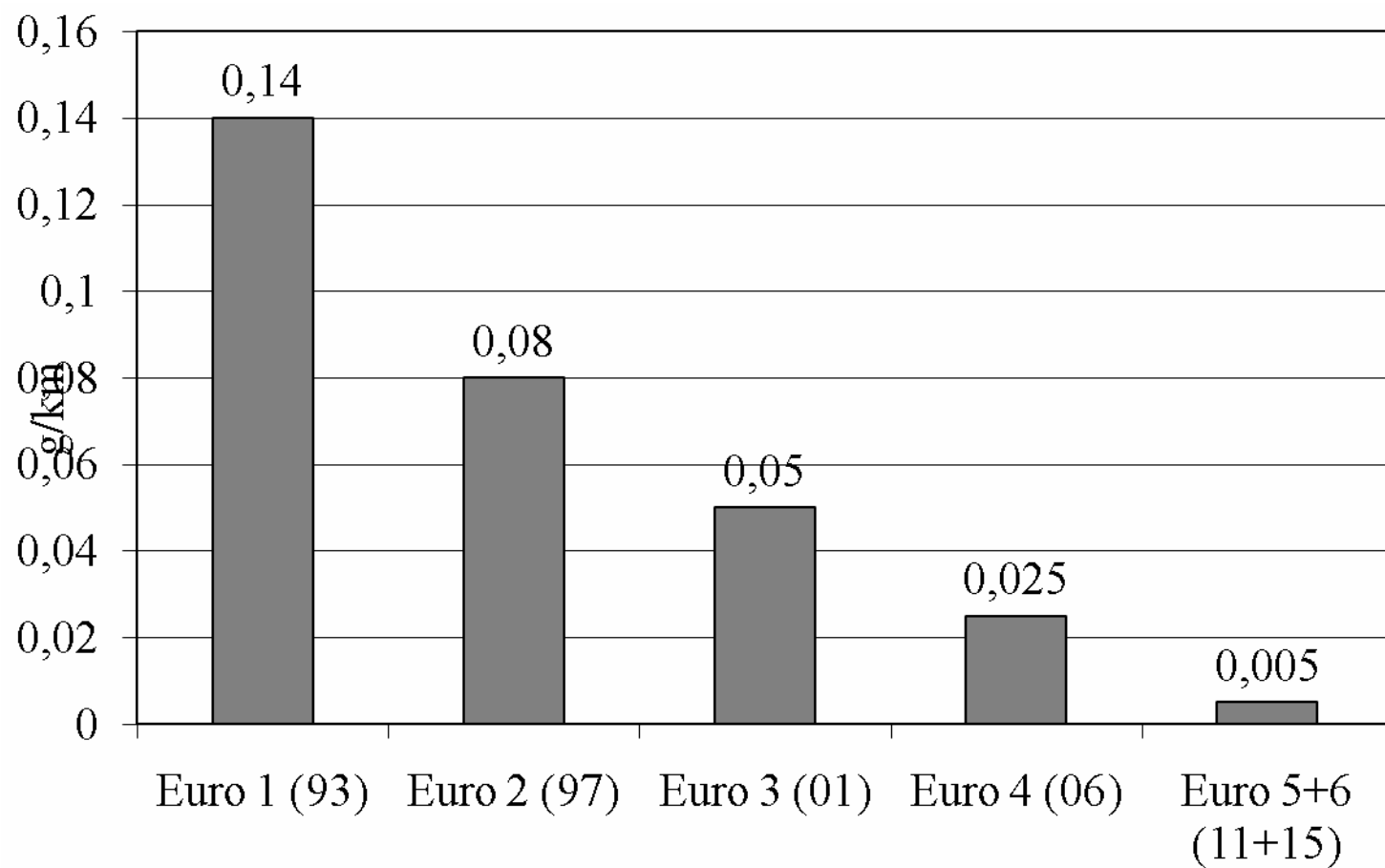

Utsläpp av avgaspartiklar

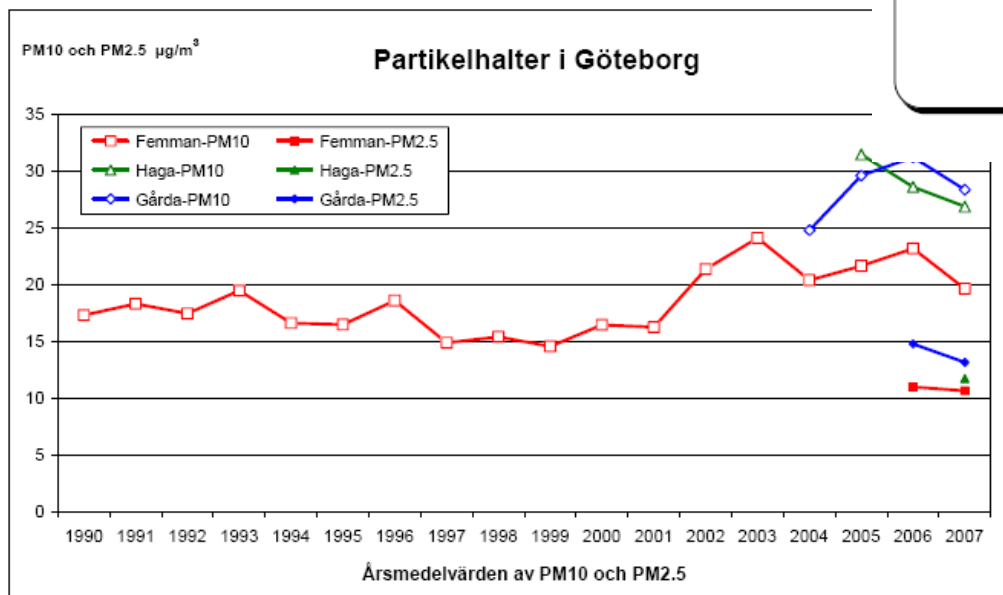
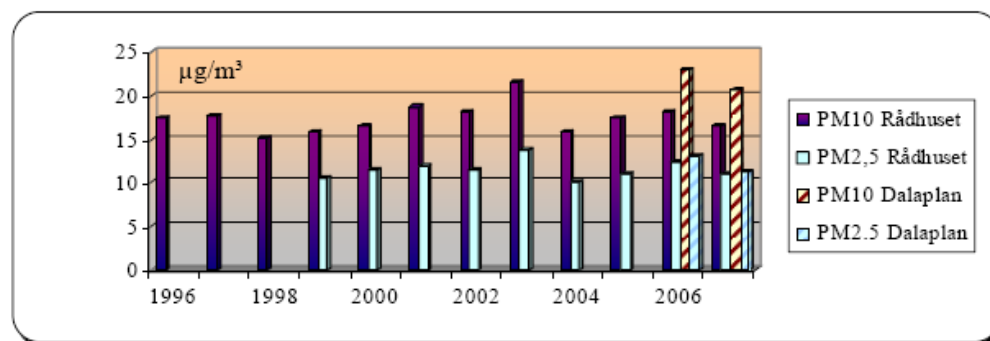

Utsläppet av avgaspartiklar har minskat med 56 procent sedan 1990 och med 13 procent sedan 2007.

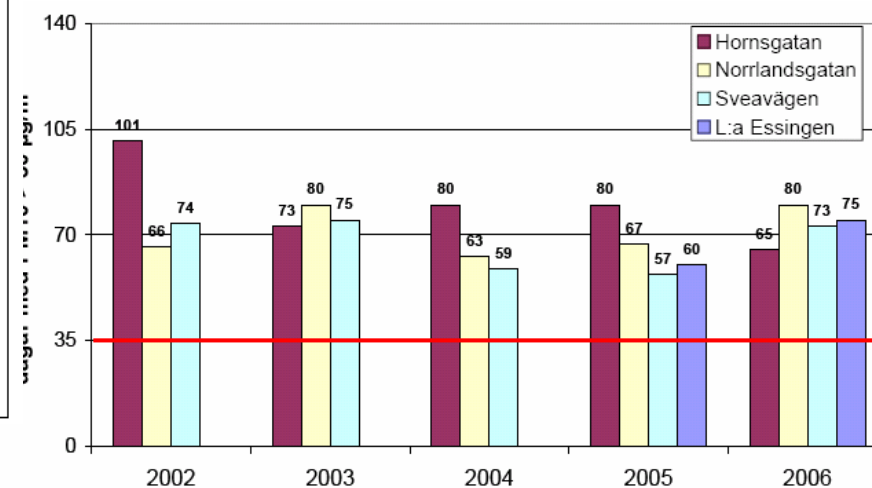
Utvecklingen av avgaskrav

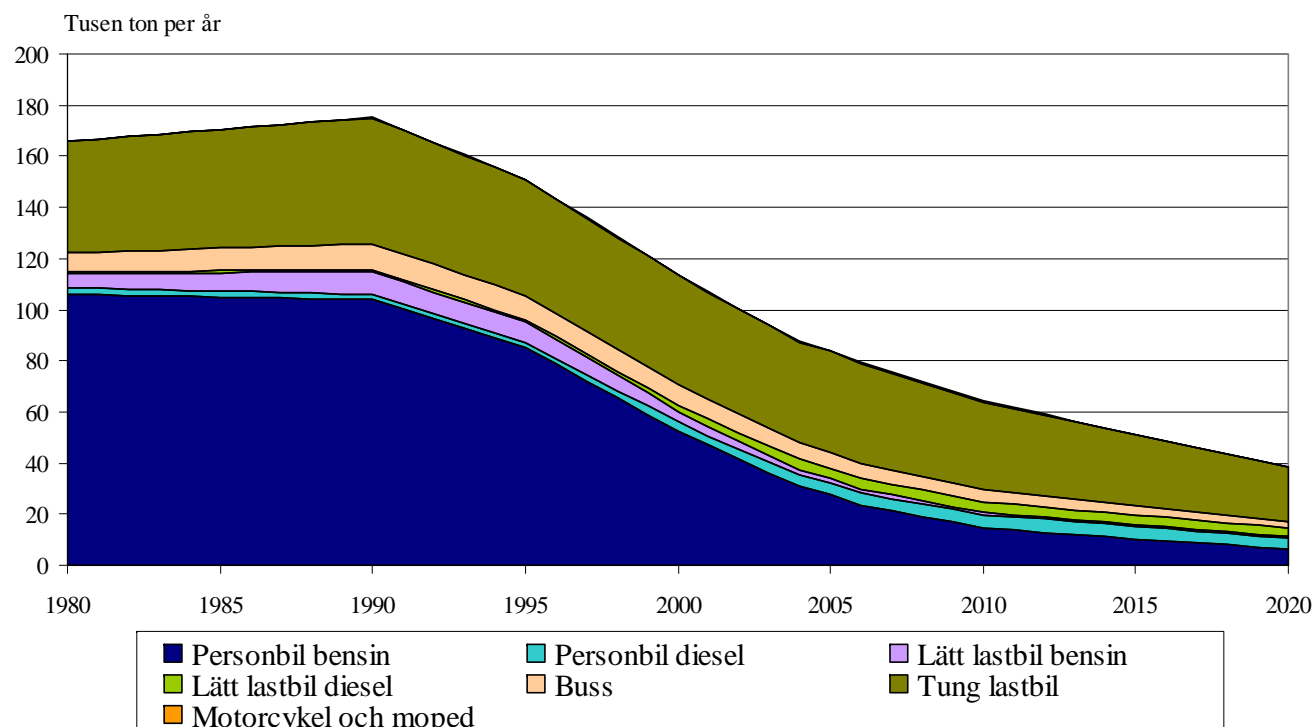
Ingen trend för halter av partiklar

Uppmätta PM10- och PM2.5-halter från mätplatserna i Malmö i µg/m³.

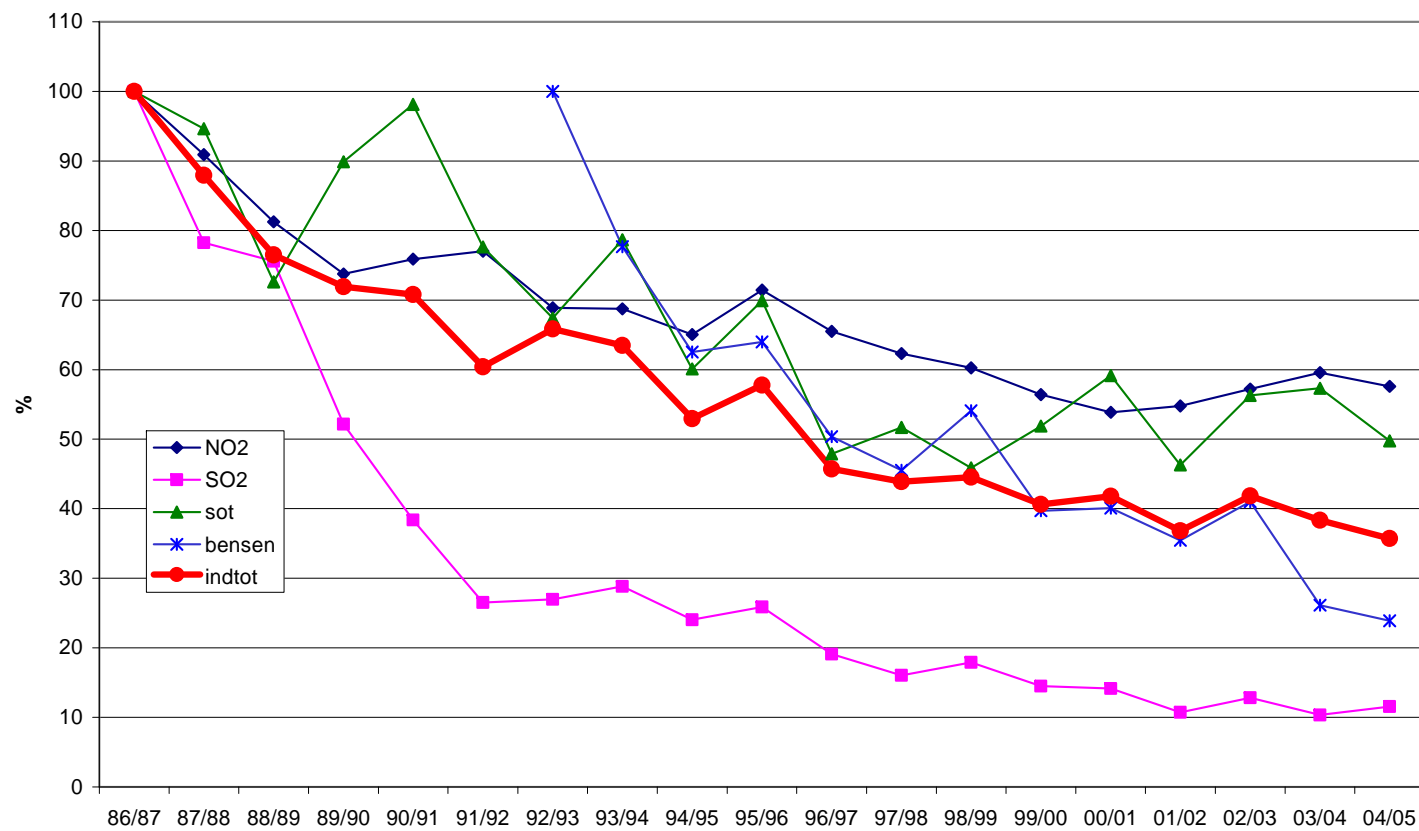
Vägtrafikens utsläpp av NOx

Vägtrafikens utsläpp av kväveoxider (NOx) enligt Krapp-rapportering 2007.

Luftkvaliteten i tätorter

Index utan befolkningsviktning, data fr. o. m. 1986

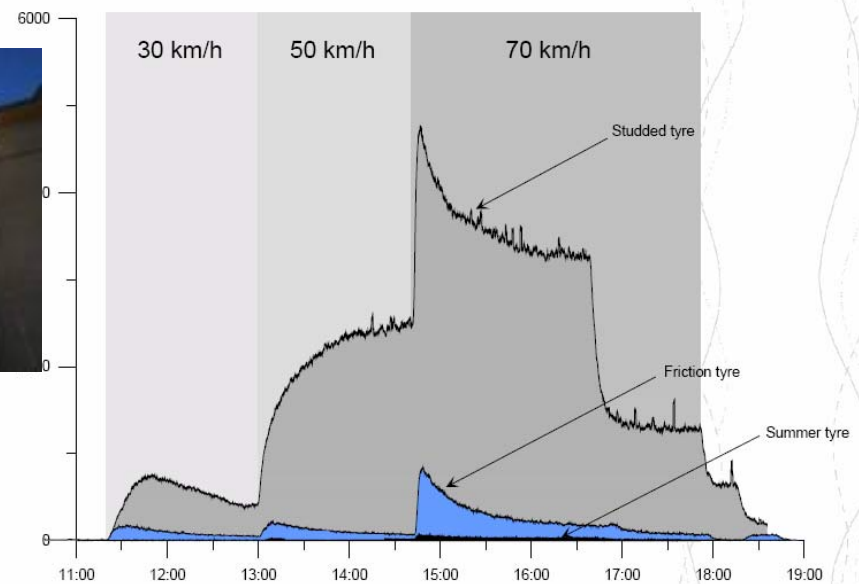

Kunskaps- utveckling om åtgärder

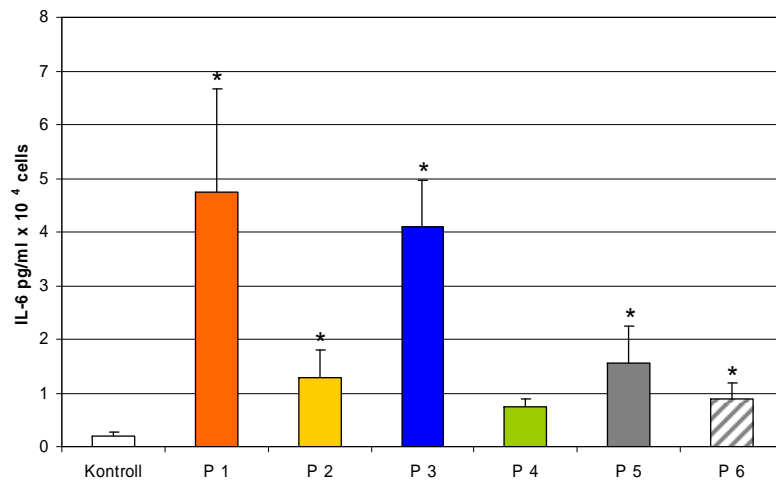

PM₁₀, difference between tyre types

vti

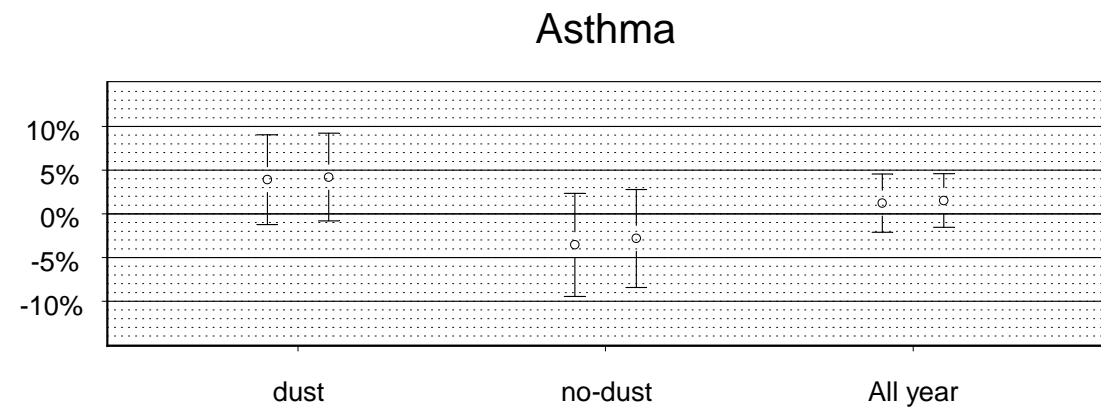

Hälsostudier på olika nivåer

Gustavsson, M. et al.
WearTox, VTI

P 1= Dubbdäck ABT asfalt, P 2= Dubbdäck ABS asfalt,
P 3= Gatupartiklar (Hornsgatan), P 4=
Tunnelbanepartiklar (Mariatorget),
P 5= Dieselpartiklar vattenextraherade, P 6=
Dieselpartiklar metanolextraherade,

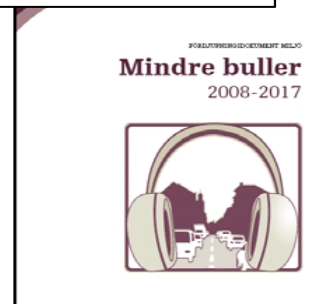
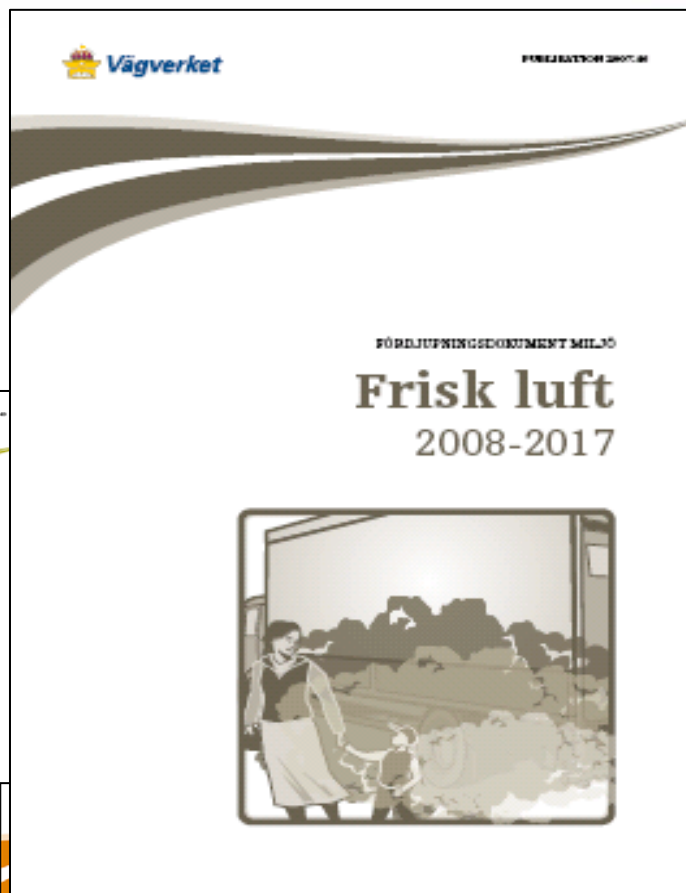
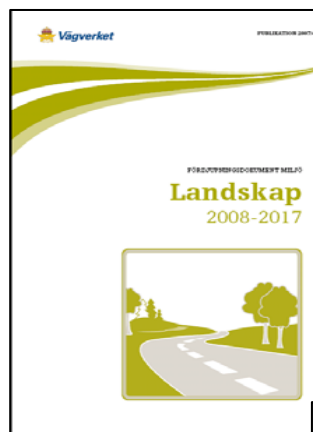

Forsberg, B. Umeå Universitet
Vägverket publ. 2004:136

Beslut om åtgärder mot PM10 i Sthlm

Regeringens beslut 2004-12-09, åtgärder med VV som adressat

- Åtgärder för att informera om hälsokonsekvenser av höga partikelhalter och de negativa effekterna av dubbdäcksanvändning (VV, NV, Lst, Kn)
- Åtgärder för att minska halterna av partiklar i de delar av vägnätet där det finns risk för extremt höga halter (VV, Kn)
- Åtgärder för att öka kunskaperna om olika beläggingsmaterials benägenhet att bilda PM10 samt hur halkbekämpning med tvättad stenkross och olika metoder för barmarksrengöring påverkar halterna av PM10 (VV, Kn)
- Åtgärder för att öka kunskaperna om bidrag till PM10-halterna från fartyg, arbetsmaskiner och småskalig fastbränsleledning (STEM, NV, VV, SfV, Lst, Kn)

Fördjupningsdokument miljö – Frisk luft

Åtgärdsområden:

- Renare fordon och arbetsmaskiner
- Mindre mängd slitagepartiklar
- Minskad exponering
- Ett transporteffektivt samhälle

Slutsats MKN

- **Positivt:** Mer fokus på luftkvalitet i planer & program.
Mer resurser för forskning.
Mer åtgärder än utan MKN.
- **Negativt:** "Fel ämnen" reglerade kan leda till fel åtgärder.
Krav på uppfyllelse kan leda till kontraproduktiva åtgärder.
Åtgärdsprogrammen har inte fungerat som tänkt.

ÅP redskap för uppfyllande

- *”Åtgärdsprogram skall vara det huvudsakliga redskapet för att uppfylla miljökvalitetsnormer”.*
(Kommittédirektiv. Åtgärdsprogram för att uppfylla miljökvalitetsnormer. Dir. 2004:170).
- *”Det är således åtgärdsprogrammet och inte de enskilda styrmedel som anges 5 kap. 3 § som skall säkerställa att normen klaras”.*
(Miljöbalken; miljökvalitetsnormer, miljöorganisationerna i miljöprocessen och avgifter. SOU 2005:59, s 132.)

Tack för uppmärksamheten!

Martin Juneholm

Miljöstrategiska enheten

Vägverket

